

den ene Side af Veltet, ikke vilde medføre nogen frydelig Fare med Hensyn til Angreb udefra, eftersom Leirtiden kun udgjorde et Tidsrum af 6 Uger. Til Forsvar for kun at have een Leir har man dernæst fremdraget, at de Høisficommanderende derved vilde faae en større Styrke at befale over, og at man lettere kunde lade høiere Befalingsmænd afvegle i Overcommandoen, hvorhos man endelig har talt om, at Indslibning og Udslibning bedre kunde øves, naar Tropperne commanderedes fra een Landsdeel til en anden. Ligeoverfor disse forskjellige Argumenter skal jeg nu tillade mig at gjøre nogle Bemærkninger. Hvad Underviisningen angaaer, mener jeg, at den kan blive ligesaa fylldig i den mindre som i den større Leir, og navnlig med Hensyn til de Menige og de lavere staaende Befalingsmænd troer jeg, at det ikke har det Mindste at betyde, om deres respective Afdelinger udgjøre en Deel af 10,000 Mand eller en Deel af 4—5,000 Mand, ja jeg troer endog, at man i en vis Henseende kunde paastaae, at Underviisningen kan drives mere omhyggeligt i en mindre end i en større Leir, aldenstund man begynder enhver Underviisning med mindre Trupper. Smidlertid indseer jeg nok, at man hertil vil kunne svare, at dette kun skeer, naar der er Tale om den rene Elementarunderviisning, som maa forudsættes at være erhvervet, naar Tropperne sammenbrages i Leir. — Man har dernæst talt om, at Eenheden i Hæren særligt vilde kunne fremmes, naar man kun havde een større Leir, men jeg troer, at Eenheden, forsaavidt man derved forstaaer den eensartede Udførelse af de forskjellige Reglementer, Befalinger osv., bedst fremmes ved gode Reglementsinstructioner og ved nøagtigt at paasee disses hensigtsmæssige og eensartede Udførelse. Det er vel muligt, at man herimod vil anføre et Argument, hentet fra det tidligere tydske Forbund, hvor man ansaae det for nødvendigt, at Contingenterne fra de forskjellige Lande af og til bleve sammenbragne, for derigjennem at tilveiebringe en vis Eensartethed, men dette var dog et heelt andet Forhold, thi hos er der jo ikke Tale om ueensartede Elementer i denne Betydning. Jeg troer saaledes, at dette Exempel ikke med Fordeel kan anføres mod vor Anskuelse, og maastee

vil heller ikke Noget fremsætte det. Jeg troer i det Hele taget, at Eenheden uden Vanskelighed vil kunne opretholdes navnlig i en mindre Stats Hær, hvorimod Forholdene vilde kunne stille sig noget anderledes i større Staters Hære. Man maa vel husse paa, at den mindre Stats Stridskræfter i Reglen kun samles i Dieblit, da Fædrelandets Bestaaen er tvivlsom eller idetmindste stærkt truet; men jeg troer ogsaa, at den nationale Følelse da vil være et ganske anderledes solidt Fundament for Sammenslutningen end den Aand, som er frembragt ved Dvelfer i en Fredsleir. I en stor Hær stiller Sagen sig noget anderledes, hvilket forøvrigt ikke vedkommer os her, men jeg skal dog udtale, at naar en stor, i national Henseende ikke forskjelligartet Hær sammenbrages for den virkelige Krigs Styld, er Sammenslutningen, Eenheden strax tilstede; thi det sælles Formaal, det sælles Niemed, de sælles Pligter ere da de Momenter, som altid ere istand til at fremskynde Eenhed og Enighed. — Man siger, at Styrken, naar Tropperne ere deelte i to Leire, ikke er til at dele, saasnart der skal manoevreres, men jeg troer, at der, naar 4—5,000 Mand deles i to Dele, som manoevrere imod hinanden, kan, hvis Elementerne ere gode, opnaaes den Uddannelse, som er nødvendig, navnlig for de Commanderende, der have at befale over en saadan Afdeling. Naar Elementerne ere vel øvede og rigtigt indøvede samtidigt og sælles, troer jeg, at de vigtigste Betingelser for Manoevrering i større Afdelinger ere tilstede, og at man ikke behøver derfor at sammenbrage Tropperne i een Leir. Hertil kommer endnu, at en Styrke paa 10,000 Mand dog ikke kan manoevrere samlet, undtagen imod en supponeret Fjende, hvilket jeg anseer for hverken meer eller mindre end et taabeligt Phantasteri, og naar Styrken deles i to Dele, vil der altsaa i ethvert Fald kun blive 4—5000 Mand paa hver Side; men om der er 4—5,000 Mand eller et Par Tusind Mand, troer jeg virkelig er en Sag, hvorover det ikke er værd at gjøre nogen stor Opværelse. — Hvad angaaer den gjensidige Agtelse, som man har forudsat især vilde vindes ved en Sambøren i større Leire, skal jeg bemærke, at jeg troer, at denne Agtelse vindes